

Прочетете текста и го преразкажете подробно от името на героя г-н И. Грозев.

ЧИСТИЯТ ПЪТ

Епизод из живота на Васил Левски

Иван Вазов

В комисията по откриването паметника на Левски в София, в която бях член, ставаше разговор върху великия проповедник на свободата. Понеже всичките членове от тази комисия много или малко лично познаваха Левски, разказваха се анекдоти за неговата безстрашливост и смелост при най-трудни обстоятелства, за неговата съобразителност и хладнокръвие в опасностите, с които беше насаена всяка стъпка от неговото скиталческо съществуване. Всичките тия разкази, един от други по-невероятни и изумителни, хвърляха ново осветление върху моралната сила на Дякона и прибавяха нови зари на ореола, с който този тайнствен, почти легендарен лик стои окръжен в нашето въображение.

Разказът на един от членовете на комисията г. И. Грозев съдържа следното:

На 1870 г. И. Грозев тръгнал по своя работа от Пловдив за Карлово, отде е родом. Още като бил в Пловдив, той чул твърде безпокоителна мълга относително дякона Василя Левски: Васил Левски бил в Карлово, правителството подушило това и изпратило за там страшния кърсердар хаджи Исмаил ага с четирийсет и пет души конни войници със заповед да разтършува цялото Карлово и да намери и доведе жив или мъртъв Левски. В същото време дало заповеди на властите по цялата Карловска околия да бдят и бъдат нащрек. Всеки друм, всеки хан, всеки подозрителен пътник бил турен под надзора на заптиетата. Като знаел тия извънредно сериозни мероприятия на турското правителство, за да тури ръка най-после на неуловимия и опасен революционер, Грозев бил твърде угрижен. Когато стигнал Средна гора и минал селото Чукурлии, на срещната рътлина се запрашило шосето и една дружина конници се показала. Веднага познал, че това е потерята на хаджи Исмаил ага, която се връща. Грозев потреперал при мисълта, дали не е там и Левски. Той с олекнало сърце видял, когато се доближил, че Дякона няма там. Хаджи Исмаил ага, който се познавал с Грозева, спрял го, изпушили по една цигара в незначителни разговори, пожелал му добър път и отминал с конницата си.

На петдесет разкрача по-нататък Грозев видял, че се подава един конник българин, облечен в потури, с фес, и който държал ниско над главата си една омбрела, за да му пази сянка, понеже силно пекло. Омбрелата му не допускала да види в лицето този пътник, та това и не го интересувало. Когато се пресрещнали с пътника и Грозев си отминувал спокойно, зачул, че пътникът с омбрелата го извикал:

- Бай Грозев, добър час!

Грозев се извърнал и го погледнал. Какво било неговото удивление и ужас, когато познал в този господин Василя Левски!

Здрависали се, па захванал да го съди каква е тая лудост да пътува с потерята, да се излага на всеки миг на ужасна опасност. Хоканията, мъмренията на Грозева, произходящи от топло дружеско съчувствие към обичания на всички апостол, нямали край.

Левски се усмихнал, па казал:

- Не се безпокой: сега пътят е най-чист.

- Сега най-чист пътят? Луд ли си, Дяконе? - сърдел се Грозев, като му посочил потерята.

- Като вървя с потерята, аз съм в пълна безопасност... Кому ще хрумне на ума да ме подозре сега! Целият свят е уверен, че Левски сега се крие в миша дупка... Слез, слез!

И като се смъкнал от коня си, заставил и Грозева, още по-силно втрещен и уплашен, да слезе и седнали под клоните на един бряст край пътя.

Там Левски разправил подробно опасността, в която е бил поставен от вдигнатата от турците тревога в Карлово, всичките къщи, в които го дирили, как и къде се крил и колко пъти на косъм висял животът му.

- Пък бързах за Пловдив. Там ме вика *делото*. Щом потегли кърсердарят от Карлово, и аз потеглих с него, както видиш... Да пътувам иначе всяко запитие щеше да ме изгледа... Сега съм мирен.

- И ти ще влезеш в Пловдив с хаджи Исмаил ага ? - попитал Грозев.

- Непременно: даже ще се смесе там със самата потеря. Но сбогом, да вървя и аз, че дружината ми отминува - казал усмихнат Левски и се простил с Грозева, па яхнал здравото си конче.

Подир няколко минути, когато Грозев се изкачил на по-високо бърдо, той се обърнал и погледнал в с. Чукурлии: видял там, че низамите на кърсердаря отседнали и развеждали конете си. При тях и един българин в потури и със свита омбрела в ръка развеждал своя.

Речник:

Кърсердар – началник на турска стража, главатар

Рътлина – хълм, височина, баир

Омбрела – чадър

Низам – редовен войник в турската армия

Чистият път

Епизод из живота на Левски
Иван Вазов
(Преразказ от името на г-н Грозев)

В комисията по откриването на паметника на Левски един от членовете е и Иван Вазов. Всичките малко или много познават Левски и разказват анекдоти за смелостта и хладнокръвието му при опасни ситуации. Повечето разкази са невероятни и изумителни, така че дават допълнителна представа за почти легендарната личност на Дякона.

Аз, И. Грозев, лично познавах Дякона и представих моя разказ за него.

Беше 1870 г., когато имах работа и минавах от Пловдив за Карлово, от където съм родом. Бях още в Пловдив, когато разбрах новината, че Левски е в Карлово, а турското правителство е надушило и е пратило четиридесет и пет хилядна потеря начело с хаджи Исмаил ага, за да намери и доведе жив или мъртъв Апостола. Когато чух тази вест, бях твърде разтревожен, че турското правителство твърдо е решило да хване неуловимия Левски. Освен многобройната потеря всички власти били предупредени да бъдат нащрек. Всеки хан, къща или подозрителен пътник били под надзора на заптиетата.

Тъкмо когато минавах село Чукурлии, забелязах по шосето да се задава потерята на хаджи Исмаил ага. Бях потресен от мисълта, че може Левски да е там. Но когато се приближих достатъчно, с успокоение видях, че Дякона не е с тях. До мен се приближи Исмаил ага, с когото се познавахме. Изпушихме по цигара в незначителни приказки, той се сбогува, като ми пожела лек път, и замина. На петдесет крачки по-нататък българин в потури, с фес яздеше подир потерята. Той държеше ниско над главата си чадър, така че лицето му не се виждаше, а пък и мен не ме интересуваше. Тъкмо го задминавах, когато той ме повика. Аз се обърнах и с ужас разпознах в този господин Дякона. Ядосах му се, че се подлага на такава опасност. Моите хокания бяха продиктувани от топло съчувствие към обичания от всички Апостол. Той слезе от коня, успокои ме и с усмивка ме застави да слеза от коня.

Седнахме под едно дърво да разговаряме. Той ми разказа колко пъти се е излагал на опасност, как и в колко къщи са го търсили и колко пъти животът му е висял на косъм. А е трябвало непременно да отиде в Пловдив по народните дела. Попитах го защо е тръгнал след турската потеря и се излага на опасност, а той ми обясни, че пътят сега е най-чист. Аз реших, че се е побъркал и му посочих потерята. Апостолът спокойно продължи да ми обяснява, че сега целият свят мисли, че е скрит в миша дупка и ако да би тръгнал сам, всяко заптие би го заподозряло. Поинтересувах се дали мисли да премине в Пловдив с Исмаил ага, а той потвърди. Даже уточни, че ще се смеси с потерята. Сбогувахме се и си пожелахме лек път, а той препусна да настигне “другарите си”.

След като се качих на по-висок хълм видях потерята да отседлава и да оправя конете си. Между тях се виждаше и един българин със свит чадър в ръка.

Съдържанието е предадено вярно, изчерпателно и в съответствие с развитието на действието, макар да е разместен един епизод, който не променя логиката на художествения текст – 4 т.

Ученическият текст напълно е съобразен с дидактическата задача – 5 т.
Преразказвано е, като не са допуснати елементи на разсъждение – 3 т.
Пряката реч е преобразувана правилно в непряка и в полупряка – 2 т.
Преразказвано е в подходящо глаголно време и в съответните му спомагателни времена и наклонения – 3 т.
Допуснати са единични граматични и правописни грешки; на места са използвани еднотипни синтактични конструкции – 4 т.
Употребени са стилово уместни думи и изрази; използвани са подходящи синоними при замяна на думи, специфични за езика на писателя – 1 т.
Всички абзаци са графично открити – 2 т.

Общо: 24 т.

'8

"

<Критериите за оценка са публикувани от МОН и са поместени в началната страница на помагалото!

"

#"

НАСОКИ ЗА РАБОТА върху преразказ на неизучаван художествен текст с дидактическа задача за кандидатстване след 7 клас, публикувани от МОН.
Критерии за оценяване. "

СКАЛА НА ОЦЕНЯВАНЕ

* Скалата може да се прилага само ако преразказът на неизучаван художествен текст с дидактическа задача е обект на самостоятелно оценяване извън цялостния тест.

точки	оценка
до 6	Слаб (2)
6	Среден (3,00)
7	Среден (3,167)
8	Среден (3,333)
9	Добър (3,50)
10	Добър (3,667)
11	Добър (3,833)
12	Добър (4,00)
13	Добър (4,167)
14	Добър (4,333)
15	Много добър (4,50)
16	Много добър (4,667)
17	Много добър (4,833)
18	Много добър (5,00)
19	Много добър (5,167)
20	Много добър (5,333)
21	Отличен (5,50)
22	Отличен (5,667)
23	Отличен (5,833)
24	Отличен (6)
25	Отличен (6)